

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Spelmannen
 Härad: Medelstads Adress: Brl. 97 Ronneby
 Socken: Ronneby e stad Berättat av: olika meddelare
 Uppteckningsår: 1941 Född år se innes i samlingen? i

Spannmålsmått - samt något om
tröskning och sådd. s. 1-13.
Uppgifter om sagesman. s. 2a
Arbete o. löner för. s. 2a.

Ulmars fråge-
lista.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 7890 : 1.Landskap: BlekingeUpptecknat av: SkellekammslänHärad: MedelstaAdress: Brl. 97. RonnebySocken: RonnebyBerättat av: SkellebrahamssonUppteckningsår: 1941Född år 1860 i BusseuålaLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVSpannmålsmått

"När jag var en liten torve hade de rundskäppa både i Busseuåla och Bustorps (gården i Ronneby); det var runda mått och var visst det samma som 12 kamms. En struken skäppa stöts av med en fyrkantig käpp. Påmått el. fullmått skäppa slog de på så mycket som kunde ligga där. Halvskäppa minns jag också att de hade. Sedan hade de fot innan de började med hekto-liter.

En tunnna skulle visst väga 18 pund."

Skriv endast på denna sida!

Tilläggs

ACC. N:R M. 7890: 2 a.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gustaf Petersson, sagare vid uppst.: "Spannings
mått m.m." 27/10-1941:

Kom till Ronneby som dräng i Linderells kvarn 1882
och erhöll då 75:- kr. om året jämte rum och mat
Senare 150:- kr. jämte rum & mat.

Började som dräng i Kockums kvarn, Ronneby,
1887 och fick då 200:- kr. om året jämte rum
och mat. Arbetade från kl. 5 på morgonen
till kl. 10 på kvällen; fick utföra nattarbete
utan ersättning. Vid jul fick han extra först
7 kr. och senare 10 kr.

1907 hade han (enl. en kontabok) 17:50 kr. pr vecka fr.
jan. - 12/10, 18:00 kr. pr vecka under återstående
delen av okt. mån. och 19:00 kr. pr vecka under nov.
och dec. mån. se nedan *

Ett kördräg hade under samma tid resp. 16:-, 16:50 och 17:-
pr vecka. / * enl. avlön. bok hade G. Petersson fr. o. m. okt. 1926 45:-
kr/vecka (fint 42:-) Midsonnmargåra t.o.m. 1929 - 30:-. Julgåra: 1927 - 75:-
1928 - 100:-, 1929 - 50:- kr. P slutade vid kvarnen 1929.

ACC. N:R

M. 7890:2

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: Axel Hammarberg

Härad: Medelsta

Adress: Btl. 97, Ronneby

Socken: Ronneby & Stad

Berättat av: Gustaf Petersson

Uppteckningsår: 1941

Född år 1866 i Böket, S. Sandjö förs. Småb.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Spannmåtsmått, Kockhus kvarn, Ronneby ^{2/}
1880-talet

"En balansväg, en stång upphängd i taket med träflakar i fyra rep i tvärsen, hängde där när jag kom dit - men vi använde inte den, de hade skaffat sig decimalväg. 5- och 10-pundvikterna hade vi pojkar stå lyfta på.

En struken tunna skulle väga 15 pund; det var 6 - 6-kappan (= 36 kappan)

En rågad tunna vägde 18 pund; det var 6 - 7-kappan (= 42 kappan)

"Träset" (Johannishus fideikonfiss^{ut}) kom alltid med 15 pundsäcken; 5 skilspund var säckvikten. 7 kappan räknades som 3 pund; det var trä-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 7890:3.

Landskap: Bleking

Upptecknat av: Axel Hammel

Härad: Mäddelsta

Adress: Bl. 97 - Ronneby

Socken: Ronneby & Sted

Berättat av: Gustaf Petersson

Uppteckningsår: 1941

Född år 1866 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3
mätt med ett handtag vid var sida. En struken
skäppa var 6 koppars.

Ett fyrkantigt fotmått hade vi, men det an-
vände vi inte att mäta med.

Vi tullade ett (?) stofs på skäppan. Tullkoppar
var ett fyrkantigt kopparsmått med handtag.
skaft. Stofs diindells (en kvarn nedanför Kockens)
hade de tre kopparskål utan skaft; det var nog
litet mera än ett stofs.

Ask och läst hörde jag talas om som pojke,
hur mycket det var vet jag inte.

En "dräse" (dräsa) var en hopskufflad hög.

Vid Tagerfors i Småland var jag med om att flyta säd.
Då hade vi ett runt säll med flätade träspråtar och

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7890:4

Landskap: Bleking

Upptecknat av: Axel Hamnelij

Härad: Medelsta

Adress: Bd. 97, Ronneby

Socken: Ronneby & Stad

Berättat av: Gustaf Petersson

Uppteckningsår: 1941

Född år 1866 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4,
rätt höga sidor. En mjölnare där hade sån mask
med att få agnar och bräte mitt i säuet så
att han kunde ta' och kasta bort det med handen.
Annars var det nog mest de som tröskade hemma
med slaga som brukade "flyta säd", innan de
kastade den". (om kastning se blad 11)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7890:5.

Landskap: Bleking

Upptecknat av: Axel Kammelin

Härad: Medelsta

Adress: Bd. 97 Rommely

Socken: Rommely & Sten

Berättat av: Viktor Johansson

Uppteckningsår: 1941

Född år 1874 i Mötjule Bräcke-Holm

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Spannmålsmått, Kasseberga by och Kockumskvarn⁵
i Rommely

"När jag kom till kvarnen 1894 hade de kilo-
vikter. En skäppa hade vi, men den använde vi
bara vid inventeringen, vi slog den full och strökt
av den med en bräda och vägde då och då 50 mått,
det stämde rätt bra med den vikt, som skulle
vara.

6 skäppor gick det på en tunna. Det var visst
en tunna ärtor som skulle väga 18 pund, om
råg el. vete vägde lika mycket kommes jag inte
ihåg.

"Öppermål" kallade de det när de slog på måttet
så mycket som ville ligga där.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7890:6.

Landskap: Bleking

Upptecknat av: Axel Kammareij

Härad: Medelsta

Adress: Bd. 97, Rönneby

Socken: Rönneby & Stad

Berättat av: Viktor Johansson

Uppteckningsår: 1941

Född år 1874 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tull tog de bara en liten tid efter 1894, sedan fick bönderna betala med pengar.

Ännu bönder i Kalleberga, där jag var (före 1894) brukade de äro "flyta säd" i runda säll. Det skulle vara en särskild mix med äro få råttlortar, vippor och sådant till att flyta upp längs kanterna så att man kunde skurva av det. De gjorde det ("flöt säd") i kvarnarna också om säden var osen.

Rågen slagtröskade de, men vårsäd, havre och korn, tröskade de på verk. Vi var 4 man att dra verket (s.k. Kallingsverk, tillv. vid Kallingsbruk).

Spannitruska vet jag inte riktigt vad det är men tror att det är detsamma som vi kallade.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 7890:7.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: Anders Hamnelij

Härad: Medelsta

Adress: Btbl. 97, Ronneby

Socken: Ronneby & stad

Berättat av: Viktor Johansson

Uppteckningsår: 1941

Född år 1874 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Fyrtröska", när vi var 4 man på logen.

"Säkar" kallade vi den där ledan som de
hade när de sådde. Somliga sådde med en
hand, andra med båda."

fel:

"Fyrtröska"
kallades det,
när betalningen
utgick med en
del av det trös-
kade.

E. L.

"Fyrtröska"
Caz

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7890:8.

Landskap: Bleking

Upptecknat av: Axel Hamnely

Härad: Medelsta

Adress: Btl. 97, Ronnsby

Socken: Ronnsby

Berättat av: Magnus Persson

Uppteckningsår: 1941

Född år 1859 i Möljeryd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

^{spannmått}
"De gamla skäppemåtten var runda, det var visst 12
kannor de räknade på en skäppa - det var nog som
de kallade en 7-kappaskäppa; där var råge på den,
de slog på så länge som det ville ligga."

En struken skäppa hade ^{de} en rak hyvlad käpp, eller
en bräda med ett handtag på mitten, det var ett
hål i brädan att träda handen igenom, att stryka
av rved; somliga ströko av med skoff-skaft-
tet, det var ju litet krokigt, så blev det nog litet
knappst mål (mått). Det sista runda skäppemåttet
som jag minns hade en bonde i Ettebro - det var de-
dem de hade fått tröskverk - ett Kaelingeverk -
folket hade roligt åt det gamla måttet. Det var
gjort av en hyvlad bräda, som var böjd runt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7890:9

Landskap: Bleking

Upptecknat av: Axel Kammeli

Härad: Medelsta

Adress: Brl. 97, Romsby

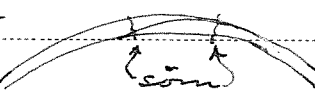
Socken: Romsby

Berättat av: Magnus Persson

Uppteckningsår: 1941

Född år 1859 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och så var kanten avtagna (avtarmade) så⁹
de gick till intet och hopsyddas med
rötter, där var två sömmar, en som
höll den yttre och en som höll den inre kanten.
Bottenen var isatt som på ett lagghärl. Där var
två band, ett vid botten och ett vid överkanten.
Det översta bandet var som handtag, det tog med
fingrarna under bandet och med tummen
innanför (kanten), banden var utsågade ribbor,
inte rötter eller klurva kappor, de var knäpp-
ta ihop.

De hade fyrkantiga skäppmätt och halvskäppor
och kappen var fyrkantig den med - hur mycket
där gick i kappen det vet jag inte. Halvskäppor

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M 7890:10.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Nyckelhammelin
 Härad: Medelsta Adress: Btl. 97 Rommely
 Socken: Rommely Berättat av: Magnus Persson
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1859 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10)
 hade de samtidigt med fatmättet - innan de
 fick tynsoliterfsmått. De mätten var lagade ihop
 i hövrer, och åtminstone skäppmättet hade hand-
 tag på två sidor. Så var där en ribba påslagen
 på kanten att hålla säcken, för det mesta
 var det ju två att slå i en säck. De säckarna,
 sädsäckarna, använde de inte till vad som helst,
 de var hemvävda för att de inte skulle "dosta"
 (= damma), det var blåser till varp och skätt-
 fall till ör (inslag) - och de blev så tätta och fina.

"Spanntröska" har jag aldrig hört talas om - det
 skulle väl vara när de tröskade tre eller fyra,
 skulle jag tro. Det var inte som helst som
 hoppade in och tröskade tre, man fick passa

"Spanntröska"
 kallades det,
 fel när beteln
 utgick med en
 viss del av det
 tröskade.

8.2-7

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No 7890:11.

Landskap: Bleking

Upptecknat av: Axel Hammelby

Härad: Medelsta

Adress: Btl. 97 Rönneby

Socken: Rönneby

Berättat av: Magnus Persson

Uppteckningsår: 1941

Född år 1889 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sig, så slagen gick jämt - ett, två, tre -
ett, två, tre - så man inte slog varandra i skallen.
De var två på den ena sidan och en på den andra,
så lade de ut femton neker; de två tröskade
på tio och den tredje på sina fem. När de var
fyra lade upp tjugo neker. När de hade tröskat
skufflade de ihop säden i en hög - det var
"säddräsen" (säddräsen) som de sade. [En bonde i
Kalleberga anv. ordet 'säddräsen' i bet. sädförrådet
"han tyckte det tog för hårt på säddräsen" - så den som
mätte var för frikostig vid försäljning]. Sedan
räfsade de av högen och räfsade säden med
säll innan de kastade den. Så lade säden vid
den ena sidan på logen, sedan öppnade de

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7890:12.

Landskap: Bleking

Upptecknat av: Axel Kaumeli

Härad: Medelsta

Adress: Br. 97 Rommely

Socken: Rommely

Berättat av: Magnus Persson

Uppteckningsår: 1941

Född år 1859 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12)
ett spjäll (skjutlucka) vid den andra sidan, och så
satt de och kastade ned en liten skoffa mot
vinden. Det fick passas så det blev lagom drag,
bläste det för hårt fick de skjuta till spjället - ant
efter som vinden bläste (vindriktningen) fick de sitta
vid den ena eller andra sidan på logen. Det som
for längst bort - det var den bästa säden - det kallade
de för "franstänk"; det som blev lite blandat ("hops-
om - tofs") kastades omigen; det som blev liggande
~~tid~~ närmast den som kastade var snäsäd - det
gav de djuren.

"Såskog" kallade de det som de hade säden i när-
de sådde; den var av trä - en batten utringad ef-
ter magen (d.v.s. njurformad). De som var lite finare

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7890:13.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: Axel Kammeliy

Härad: Medelsta

Adress: Bk. 97 Rommely

Socken: Rommely

Berättat av: Magnus Persson

Uppteckningsår: 1941

Född år 1859 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13)
var flätade av rätting, andra av rätter, det var
grane- och enre-rätter de använde mest. Det var
tre handtag på såkorgarna - något så nära
lika stora - de var inflätade såda från botten,
ett i var ände för remmarna och ett på mitten
att styra med. När de sådde med två händer
trade de fyra remmar, som gick över axlarna
och en som höll ihop dem där bak.

En var säare (såringsman) hade foten till
mätsticka - han passade stegen så de blev lika
långa; i tranden gick det alltid lika mysket, men
stegen kunde lätt bli längre eller kortare.
Han kunde så lika jämnt som en maskin.

Skriv endast på denna sida!